

NÕUKOGU OTSUS,

30. november 2009,

mis käsitleb ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitleva 23. novembri 2007. aasta Haagi protokolli sõlmimist Euroopa Ühenduse poolt

(2009/941/EÜ)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

riikide seisukohti, kellele käesolev otsus ei ole siduv ning kelle suhtes see ei ole kohaldatav, nagu sellele on osutatud põhjendustes 11 ja 12.

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 61 punkti c koostoimes artikli 300 lõike 2 esimese lõigu teise lause ja lõike 3 esimese lõiguga,

(6) Seetõttu peaks ühendus protokolliga heaks kiitma.

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ⁽¹⁾

(7) Protokolli tuleks liikmesriikide vahel kohaldama hakata hiljemalt 18. juunist 2011, mis on määruse (EÜ) nr 4/2009 kohaldamise alguskuupäev.

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ühendus astub samme selleks, et luua ühine õigusruum, mis rajaneks kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise põhimõttel.

(8) Kuna nimetatud protokoll ja määrus (EÜ) nr 4/2009 on tihedalt seotud, tuleks protokollis sisalduvaid eeskirju kohaldada ühenduses ajutiselt, kui protokoll ei ole määruse (EÜ) nr 4/2009 kohaldamise alguskuupäevast, s.o 18. juunist 2011 jõustunud. Protokolli sõlmimisel tuleks selle kohta esitada ühepoolne avaldus.

(2) Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määruses (EÜ) nr 4/2009 (kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes) ⁽²⁾ sätestatakse, et ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatav õigus määratakse kindlaks vastavalt ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitlevale 23. novembri 2007. aasta Haagi protokollile (edaspidi „protokoll”) liikmesriikides, kelle suhtes see protokoll on siduv.

(9) Protokolli sisalduvates eeskirjades peaks olema kindlaks määratud ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatav õigus, kui seda kohustust käsitlevat otsust tuleb tunnustada ja täita määruses (EÜ) nr 4/2009 sätestatud välisriigi kohtuotsuste täidetavaks tunnustamise menetluse kaotamist käsitlevate eeskirjade kohaselt. Selleks et tagada ühenduses sama kollisiooninormi kohaldamine ülalpidamiskohtade suhtes, mis on seotud nii ühenduses protokolliga jõustumisele või selle ajutisele kohaldamisele eelneva kui ka järgneva perioodiga, tuleks protokollis sisalduvaid eeskirju samuti kohaldada nõuete suhtes, mis on seotud sellele sündmusele eelneva perioodiga, olenemata protokolli artiklist 22. Protokolli sõlmimisel tuleks selle kohta esitada ühepoolne avaldus.

(3) Protokoll annab olulise panuse suurema õiguskindluse ja prognoositavuse tagamiseks ülalpidamist saama õigustatud isikute ja seda maksmata kohustatud isikute jaoks. Ühtsete eeskirjade kohaldamine kohaldatava õiguse kindlaksmääramiseks võimaldab ülalpidamiskohustuste kohta tehtud kohtuotsuste vaba ringlemist ühenduses, ilma et liikmesriigis, kus toimub otsuse täitmine, otsuse sisu mis tahes viisil kontrollitaks.

(4) Protokolli artikliga 24 võimaldatakse piirkondlikul majandusintegratsiooni organisatsioonil, nagu seda on ka ühendus, protokollile alla kirjutada, see heaks kiita või sellega ühineda.

(10) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolli artikli 3 kohaselt osaleb Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.

(5) Ühendusel on ainupädevus kõigis kõnealuse protokolliga reguleeritavates küsimustes. See ei mõjuta nende liikmes-

(11) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Ühendkuningriik käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

⁽¹⁾ 24. novembri 2009. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ ELT L 7, 10.1.2009, lk 1.

- (12) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON TEINUD JÄRGMISE OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Ühenduse nimel kiidetakse heaks ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitlev 23. novembri 2007. aasta Haagi protokoll.

Protokolli tekst on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Nõukogu eesistujal on õigus määrata isik(ud), kes on volitatud protokollile alla kirjutama, et see ühenduse suhtes siduvaks muuta.

Artikkel 3

Protokolli sõlmimisel esitab ühendus kooskõlas selle artikliga 24 järgmise avalduse:

„Euroopa Ühendus teatab kooskõlas protokolli artikliga 24, et ta on pädev kõigis protokolliga reguleeritavates küsimustes. Protokoll on Euroopa Ühenduse liikmesriikide suhtes siduv, kuna selle sõlmib Euroopa Ühendus.

Käesolevas avalduses ei hõlma mõiste „Euroopa Ühendus” Taanit, võttes arvesse Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli artikleid 1 ja 2, ning Ühendkuningriiki, võttes arvesse Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolli artikleid 1 ja 2.”

Artikkel 4

1. Ilma et see piiraks käesoleva otsuse artikli 4 kohaldamist, kohaldatakse protokollis sisalduvaid eeskirju ühenduses ajutiselt alates 18. juunist 2011, mis on määruse (EÜ) nr 4/2009 kohaldamise alguskuupäev, kui protokoll ei ole selleks kuupäevaks veel jõustunud.

2. Protokolli sõlmimisel esitab ühendus järgmise avalduse, et võtta arvesse võimalikku ajutist kohaldamist, millele on osutatud lõikes 1:

„Euroopa Ühendus teatab, et ta kohaldab protokollis sisalduvaid eeskirju ajutiselt 18. juunist 2011, mis on nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 4/2009 (kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes) ⁽¹⁾ kohaldamise alguskuupäev, kui protokoll ei ole selleks kuupäevaks jõustunud vastavalt selle artikli 25 lõikele 1.”

Artikkel 5

1. Olenemata protokolli artiklist 22, määratakse protokolli eeskirjades samuti kindlaks õigus, mida kohaldatakse liikmesriigis nõutava elatise suhtes ajavahemiku eest, mis eelneb protokollile jõustumisele või ajutisele kohaldamisele ühenduses, juhul kui vastavalt määrusele (EÜ) nr 4/2009 on menetlused algatatud, kohtulikud kokkulepped heaks kiidetud või sõlmitud ja ametlikud juriidilised dokumendid koostatud alates 18. juunist 2011, mis on määruse (EÜ) nr 4/2009 kohaldamise alguskuupäev.

2. Protokolli sõlmimisel esitab ühendus järgmise avalduse:

„Euroopa Ühendus teatab, et ta kohaldab protokollis sisalduvaid eeskirju ka elatise suhtes, mida nõutakse ühes liikmesriigis ajavahemiku eest, mis eelneb protokollile jõustumisele või ajutisele kohaldamisele ühenduses, juhul kui vastavalt nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määrusele (EÜ) nr 4/2009 (kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes) ⁽¹⁾ on menetlused algatatud, kohtulikud kokkulepped heaks kiidetud või sõlmitud ning ametlikud juriidilised dokumendid koostatud alates 18. juunist 2011, mis on nimetatud määruse kohaldamise alguskuupäev.”

Brüssel, 30. november 2009

Nõukogu nimel

eesistuja

B. ASK

⁽¹⁾ ELT L 7, 10.1.2009, lk 1.

LISA

TÕLGE

Ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitlev**PROTOKOLL**

Käesolevale protokollile alla kirjutanud riigid,

soovides kehtestada ühised sätted ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatava õiguse kohta,

soovides ajakohastada 24. oktoobri 1956. aasta Haagi konventsiooni laste ülalpidamise kohustuste suhtes kohaldatava õiguse kohta ning 2. oktoobri 1973. aasta Haagi konventsiooni ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatava õiguse kohta,

soovides välja töötada kohaldamisele kuuluvat õigust käsitlevad üldsätted, mis täiendaksid 23. novembri 2007. aasta Haagi konventsiooni laste ja teiste pere liikmete elatise rahvusvahelise sissenõudmise kohta,

on otsustanud sel eesmärgil sõlmida käesoleva protokoll ja leppinud kokku järgmises.

Artikkel 1**Reguleerimisala**

1. Käesolevas protokollis määratakse kindlaks, millise riigi õigust kohaldatakse pere-, sugulus-, abielu- või hõimlussuhtest tulenevate ülalpidamiskohustuste suhtes, kaasa arvatud lapse ülalpidamise kohustuste suhtes vanemate perekonnaseisust olenemata.

2. Käesoleva protokoll kohaldamisel tehtud otsused ei mõjuta ühegi lõikes 1 nimetatud suhte olemasolu.

Artikkel 2**Üldine kohaldamine**

Käesolevat protokoll kohaldatakse ka juhul, kui kohaldamisele kuulub muu kui osalisriigi õigus.

Artikkel 3**Üldsäte kohaldatava õiguse kohta**

1. Kui käesolevast protokollist ei tulene teisiti, kohaldatakse ülalpidamiskohustuste suhtes õigustatud isiku peamiseks elukohaks oleva riigi õigust.

2. Kui õigustatud isiku peamine elukoht muutub, kohaldatakse uueks peamiseks elukohaks oleva riigi õigust alates muutuse toimumise hetkest.

Artikkel 4**Erisätted teatavate õigustatud isikute eeliseisundi kohta**

1. Järgmisi sätteid kohaldatakse järgmiste ülalpidamiskohustuste suhtes:

a) vanemate ülalpidamiskohustus oma laste suhtes;

b) muude isikute kui vanemate ülalpidamiskohustus nooremate kui 21aastaste isikute suhtes, välja arvatud artiklis 5 osutatud suhetest tulenevad kohustused, ning

c) laste ülalpidamiskohustus oma vanemate suhtes.

2. Kui õigustatud isikul ei ole artiklis 3 osutatud õiguse alusel võimalik kohustatud isikult elatist saada, kohaldatakse kohtu asukohariigi õigust.

3. Olenemata artiklist 3, kohaldatakse juhul, kui õigustatud isik on pöördunud kohustatud isiku peamiseks elukohaks oleva riigi pädeva asutuse poole, nimetatud asutuse asukohariigi õigust. Kui aga õigustatud isikul ei ole nimetatud õiguse alusel võimalik kohustatud isikult elatist saada, kohaldatakse õigustatud isiku peamiseks elukohaks oleva riigi õigust.

4. Kui õigustatud isikul ei ole artiklis 3 või käesoleva artikli lõikes 2 või 3 osutatud õiguse alusel võimalik kohustatud isikult elatist saada, kohaldatakse selle riigi õigust, mille kodakondsus on neil mõlemal, kui selline riik on olemas.

Artikkel 5**Erisäte abikaasade ja endiste abikaasade kohta**

Abikaasade, endiste abikaasade või kehtetuks tunnistatud abielu poolte vahelise ülalpidamiskohustuse suhtes ei kohaldata artiklit 3, kui üks pooltest selle vaidlustab ning kui abieluga on tihedamalt seotud muu riigi, eelkõige poolte viimaseks ühiseks peamiseks elukohaks olnud riigi õigus. Sellisel juhul kohaldatakse kõnealuse muu riigi õigust.

Artikkel 6**Erisäte kaitse kohta**

Kui tegemist on ülalpidamiskohustusega, mis ei ole vanema ja lapse vahelisest suhtest tulenev kohustus last ülal pidada, ega artiklis 5 osutatud ülalpidamiskohustus, võib kohustatud isik õigustatud isiku nõude vaidlustada asjaolu alusel, et sellist kohustust ei ole sätestatud ei kohustatud isiku peamiseks elukohaks oleva riigi õiguses ega selle riigi õiguses, mille kodakondsus mõlemal pooltel on, kui selline riik on olemas.

Artikkel 7

Konkreetsel menetluse suhtes kohaldamisele kuuluva õiguse kindlaksmääramine

1. Olenemata artiklitest 3 ja 6, võivad elatist saada õigustatud isik ja elatist maksta kohustatud isik üksnes konkreetse asja menetlemiseks teatavas riigis sõnaselgelt kindlaks määrata, et ülalpidamiskohustuse suhtes kohaldatakse kõnealuse riigi õigust.

2. Kohaldamisele kuuluv õigus määratakse enne sellise menetluse algatamist kindlaks kirjaliku kokkuleppega, millele on alla kirjutanud mõlemad pooled, või registreeritakse muul infokandjal nii, et selles sisalduv teave oleks hiljem kättesaadav ja kasutatav.

Artikkel 8

Kohaldamisele kuuluva õiguse kindlaksmääramine

1. Olenemata artiklitest 3 ja 6, võivad elatist saada õigustatud isik ja elatist maksta kohustatud isik igal ajal kindlaks määrata, et ülalpidamiskohustuse suhtes kohaldatakse ühte järgmistest õigustest:

- a) selle riigi õigus, mille kodanik on üks pooltest kohaldamisele kuuluva õiguse kindlaksmääramise ajal;
- b) selle riigi õigus, kus asub ühe poole peamine elukoht kohaldamisele kuuluva õiguse kindlaksmääramise ajal;
- c) õigus, mille pooled on valinud oma varaliste suhete suhtes kohaldatavaks õiguseks, või tegelikult selliste suhete suhtes kohaldatav õigus;
- d) õigus, mille pooled on valinud oma abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavaks õiguseks, või tegelikult nende abielulahutuse või lahutuse suhtes kohaldatav õigus.

2. Selline kokkulepe sõlmitakse kirjalikult või registreeritakse muul infokandjal nii, et selles sisalduv teave oleks hiljem kättesaadav ja kasutatav, ning sellele kirjutavad alla mõlemad pooled.

3. Lõiget 1 ei kohaldata ülalpidamiskohustuste suhtes, mis on seotud alla 18aastase isikuga või täiskasvanuga, kes oma võimete kahanemise või puudulikkuse tõttu ei ole võimeline kaitsma oma huve.

4. Olenemata sellest, millise riigi õiguse pooled on lõike 1 kohaselt valinud, otsustatakse küsimus, kas õigustatud isik saab loobuda oma õigusest elatisele, kohaldamisele kuuluva õiguse kindlaksmääramise ajal õigustatud isiku peamiseks elukohaks olnud riigi õiguse kohaselt.

5. Välja arvatud juhul, kui pooled olid kohaldamisele kuuluva õiguse kindlaksmääramise ajal täielikult teadlikud selle tagajärgedest, ei kohaldata poolte valitud õigust juhul, kui selle kohaldamisel oleks ühe poole jaoks selgelt ebaõiglased või põhjendamatud tagajärjed.

Artikkel 9

„Alaline asukoht” „kodakondsuse” asemel

Riik, kus perekonnaasjades on siduvaks teguriks mõiste „alaline asukoht”, võib teatada Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi alalisele büroole, et kohtuasjade menetlemisel kõnealuse riigi ametiasutustes asendatakse artiklites 4 ja 6 esinevad viited kodakondsusele viidetega alalisele asukohale selles riigis määratletud tähenduses.

Artikkel 10

Avalik-õiguslikud asutused

Avalik-õigusliku asutuse õigust nõuda õigustatud isikule elatise maksmise asemel antud toetuse hüvitamist reguleerib nimetatud asutuse suhtes kohaldatav õigus.

Artikkel 11

Kohaldamisele kuuluva õiguse ulatus

Ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldamisele kuuluva õiguse alusel määratakse muu hulgas kindlaks:

- a) kas, millises ulatuses ja kellelt võib õigustatud isik elatist nõuda;
- b) mil määral võib õigustatud isik taotleda elatist tagasiulatuvalt;
- c) elatise suuruse arvutamise alus ja indekseerimine;
- d) kellel on õigus algatada elatisega seotud menetlust, välja arvatud küsimustes, mis on seotud menetlusteovõimega ja esindamisega kohtus;
- e) menetluse algatamisega seotud tähtajad ja aegumine;
- f) elatist maksta kohustatud isiku kohustuse ulatus juhul, kui avalik-õiguslik asutus nõuab õigustatud isikule elatise maksmise asemel antud toetuse hüvitamist.

Artikkel 12

Tagasisaate ja edasiviite välistamine

„Õigus” käesoleva protokolli tähenduses on osalisriigis kehtiv õigus, v.a selle riigi kollisiooninormid.

Artikkel 13

Avalik kord

Käesoleva protokolli alusel kindlaks määratud õiguse kohaldamisest võib keelduda ainult niivõrd, kuivõrd selle tulemused oleksid ilmses vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korra põhimõtetega.

Artikkel 14

Elatise suuruse kindlaksmääramine

Isegi kui kohaldamisele kuuluvas õiguses on sätestatud teisiti, võetakse elatise suuruse kindlaksmääramisel arvesse õigustatud isiku vajadusi, kohustatud isiku võimalusi ning mis tahes hüvitisi, mida õigustatud isik on saanud korrapäraselt makstava elatise asemel.

Artikkel 15

Protokolli kohaldamata jätmise sisekonfliktide suhtes

1. Osalisriik, kus ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatakse eri õigussüsteemi või -normistikke, ei ole kohustatud kohaldama protokolli sätteid konfliktide puhul, mis tekivad üksnes selliste eri süsteemide või normistike vahel.

2. Käesolevat artiklit ei kohaldata piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonide suhtes.

Artikkel 16

Ühtlustamata õigussüsteemid – territoriaalsed küsimused

1. Riigi puhul, kus käesolevas protokollis käsitletud küsimuste suhtes kohaldatakse eri territoriaalüksustes kahte või enam õigussüsteemi või -normistikku,

a) käsitatakse viiteid riigi õigusele vajaduse korral viidetena asjaomases territoriaalüksuses kehtivale õigusele;

b) käsitatakse viiteid riigi pädevatele või avalik-õiguslikele asutustele vajaduse korral viidetena asjaomase territoriaalüksuse pädevatele või avalik-õiguslikele asutustele;

c) käsitatakse viiteid peamisele elukohale kõnealusel riigis vajaduse korral viidetena peamisele elukohale asjaomases territoriaalüksuses;

d) käsitatakse viiteid riigile, mille ühine kodakondsus on mõlemal poolel, viidetena selle riigi õiguses määratud territoriaalüksusele või asjakohaste õigusnormide puudumisel korral viidetena territoriaalüksusele, millega ülalpidamiskohustus on kõige tihedamini seotud;

e) käsitatakse viiteid riigile, mille kodanikuks isik on, viidetena selle riigi õiguses määratud territoriaalüksusele või asjakohaste õigusnormide puudumise korral viidetena territoriaalüksusele, millega isik on kõige tihedamini seotud.

2. Kohaldamisele kuuluva õiguse kindlaksmääramisel käesoleva protokolli alusel riigi suhtes, mis koosneb kahest või enamast territoriaalüksusest, millest igaühel on käesolevas protokollis käsitletud küsimuste jaoks oma õigussüsteem või -normistik, kohaldatakse järgmisi eeskirju:

a) kui kõnealusel riigis on olemas õigusnormid, mille alusel määrata kindlaks, millise territoriaalüksuse õigust tuleb kohaldada, siis kohaldatakse selle üksuse õigust;

b) selliste õigusnormide puudumise korral kohaldatakse lõike 1 kohaselt määratud asjaomase territoriaalüksuse õigust.

3. Käesolevat artiklit ei kohaldata piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonide suhtes.

Artikkel 17

Ühtlustamata õigussüsteemid – isikutevahelised konfliktid

Käesoleva protokolli alusel kohaldamisele kuuluva õiguse kindlaksmääramisel riigi suhtes, kus kehtib kaks või enam õigussüsteemi või -normistikku, mida kohaldatakse käesolevas protokollis käsitletud küsimuste puhul eri isikurühmade suhtes, käsitatakse viiteid kõnealuse riigi õigusele viidetena selle riigi õigusnormide alusel kindlaks määratud õigussüsteemidele.

Artikkel 18

Kooskõlastamine varasemate ülalpidamiskohustusi käsitlevate Haagi konventsioonidega

Osalisriikide vahel asendab käesolev protokoll 2. oktoobri 1973. aasta Haagi konventsiooni ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatava õiguse kohta ning 24. oktoobri 1956. aasta Haagi konventsiooni laste ülalpidamise kohustuste suhtes kohaldatava õiguse kohta.

Artikkel 19

Kooskõlastamine muude õigusaktidega

1. Käesolev protokoll ei mõjuta rahvusvahelisi õigusakte, mille poolteks osalisriigid on praegu või tulevikus ja mis sisaldavad sätteid käesolevas protokollis käsitletud küsimuste kohta, välja arvatud juhul, kui selliste õigusaktide poolteks olevad riigid esitavad vastupidise avalduse.

2. Lõiget 1 kohaldatakse ka ühtlustatud õigusnormide suhtes, mis põhinevad asjaomaste riikide piirkondlikel või muud laadi erisidemetel.

Artikkel 20

Ühetaoline tõlgendamine

Käesoleva protokolli tõlgendamisel tuleb arvesse võtta selle rahvusvahelist iseloomu ja võimalikult ühetaolise kohaldamise vajadust.

Artikkel 21

Protokolliga seotud praktiliste küsimuste läbivaatamine

1. Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi peasekretär kutsub vastavalt vajadusele kokku erikomisjoni, et vaadata läbi protokolli kohaldamisega seotud praktilisi küsimusi.

2. Sellise läbivaatamise eesmärgil teevad osalisriigid Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi alalise bürooga koostööd protokolli kohaldamisega seotud kohtupraktikat käsitleva materjali kogumiseks.

Artikkel 22

Üleminekusätted

Käesolevat protokoll ei kohaldata elatise suhtes, mille maksmist nõutakse osalisriigis ajavahemiku eest, mis eelneb protokoll'i jõustumisele kõnealuses osalisriigis.

Artikkel 23

Allakirjutamine, ratifitseerimine ja ühinemine

1. Käesolev protokoll on allakirjutamiseks avatud kõikidele riikidele.

2. Allakirjutanud riigid peavad käesoleva protokoll'i ratifitseerima või heaks kiitma.

3. Käesolev protokoll on ühinemiseks avatud kõikidele riikidele.

4. Ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirjad antakse hoiule Madalmaade Kuningriigi Välisministeeriumile, kes on käesoleva protokoll'i hoiulevõtja.

Artikkel 24

Piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonid

1. Piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon, millesse kuuluvad ainult suveräänsed riigid ja mis on pädev teatavas käesoleva protokoll'iga reguleeritavas küsimuses või kõigis sellistes küsimustes, võib samuti protokoll'ile alla kirjutada, selle heaks kiita või sellega ühineda. Sellisel juhul on piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonil osalisriigi õigused ja kohustused niivõrd, kuivõrd ta on pädev käesoleva protokoll'iga reguleeritavates küsimustes.

2. Protokoll'ile alla kirjutades, seda heaks kiites või sellega ühinedes teatab piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon hoiulevõtjale kirjalikult, millistes protokoll'iga reguleeritavates küsimustes on organisatsiooni liikmesriigid talle pädevuse üle andnud. Organisatsioon teatab hoiulevõtjale viivitamata kirjalikult kõikidest muutustest, mis toimuvad tema pädevuses võrreldes viimase käesoleva lõike kohaselt edastatud teatega.

3. Protokoll'ile alla kirjutades, seda heaks kiites või sellega ühinedes võib piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon esitada artikli 28 kohase deklaratsiooni selle kohta, et ta on pädev kõikides protokoll'iga reguleeritavates küsimustes ning et talle asjaomases küsimuses pädevuse üle andnud liikmesriikide jaoks on protokoll siduv, kuna organisatsioon kirjutab sellele alla, kiidab selle heaks või ühineb sellega.

4. Käesoleva protokoll'i jõustumisel ei võeta piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni hoiule antud dokumente arvesse, kui organisatsioon ei ole esitanud lõikes kolm nimetatud deklaratsiooni.

5. Käesolevas protokoll'is sisalduvaid viiteid osalisriigile või riigile käsitatakse vastavalt vajadusele ka viidetena protokoll'is osalevale piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonile. Kui piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon on esitanud lõike 3 kohase deklaratsiooni, käsitatakse protokoll'is sisalduvaid viiteid osalisriigile või riigile vastavalt vajadusele ka viidetena asjaomasele piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni liikmesriigile.

Artikkel 25

Jõustumine

1. Käesolev protokoll jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele teise artikli 23 osutatud ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmisest.

2. Seejärel jõustub käesolev protokoll:

a) iga riigi või artiklis 24 osutatud piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni suhtes, kes käesoleva protokoll'i järgnevalt ratifitseerib, heaks kiidab või sellega ühineb, selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele tema ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmisest;

b) territoriaalsuse suhtes, millele on käesoleva protokoll'i kohaldamist laiendatud artikli 26 kohaselt, selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele kõnealuses artiklis osutatud deklaratsiooni esitamisest.

Artikkel 26

Ühtlustamata õigussüsteeme käsitlevad deklaratsioonid

1. Kui riigil on kaks või enam territoriaalsust, kus kehtib käesolevas protokoll'is käsitletavates küsimustes erisugune õigussüsteem, võib riik protokoll'ile alla kirjutades, seda ratifitseerides, heaks kiites või sellega ühinedes deklareerida vastavalt artiklile 28, et ta kohaldab käesolevat protokoll'i kõigi oma territoriaalsuste või ainult ühe või mitme suhtes neist, ning võib nimetatud deklaratsiooni igal ajal muuta uue deklaratsiooni esitamisega.

2. Igast sellisest deklaratsioonist teatakse hoiulevõtjale ning selles määratakse sõnaselgelt kindlaks territoriaalsused, mille suhtes protokoll'i kohaldatakse.

3. Kui riik ei esita käesolevas artiklis sätestatud deklaratsiooni, kohaldatakse protokoll'i kõikide selle riigi territoriaalsuste suhtes.

4. Käesolevat artiklit ei kohaldata piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonide suhtes.

Artikkel 27

Reservatsioonid

Käesoleva protokolli suhtes ei saa teha reservatsioone.

Artikkel 28

Deklaratsioonid

1. Artikli 24 lõikes 3 ja artikli 26 lõikes 1 osutatud deklaratsioone võib esitada protokollile alla kirjutamise, selle ratifitseerimise, heakskiitmise või sellega ühinemise ajal või hiljem ning neid võib igal ajal muuta või tagasi võtta.

2. Deklaratsioonidest, nendes tehtavatest muudatustest ja nende tagasivõtmisest teatatakse hoiulevõtjale.

3. Protokollile allakirjutamise, selle ratifitseerimise, heakskiitmise või sellega ühinemise ajal esitatud deklaratsioon jõustub samaaegselt protokolli jõustumisega asjaomase riigi suhtes.

4. Hiljem esitatud deklaratsioon või deklaratsiooni muutmine või tagasivõtmine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele kuupäevast, mil hoiulevõtja sai kätte asjaomase teate.

Artikkel 29

Denonsseerimine

1. Käesoleva protokolli osalisriik võib selle denonsseerida, saates sellesisulise kirjaliku teate hoiulevõtjale. Denonsseerimine võib piirduda ühtlustamata õigussüsteemiga riigi teatavate territoriaalüksustega, mille suhtes kohaldatakse käesolevat protokolli.

2. Denonsseerimine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb 12 kuu möödumisele kuupäevast, mil hoiulevõtja asjaomase teate kätte sai. Kui teates on denonsseerimise jõustumiseks ette nähtud pikema ajavahemik, jõustub denonsseerimine nimetatud pikema ajavahemiku möödumisel kuupäevast, mil hoiulevõtja sai teate kätte.

Artikkel 30

Teatamine

Hoiulevõtja teatab Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi liikmetele ning muudele riikidele ja piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonidele, kes on protokollile artiklite 23 ja 24 kohaselt alla kirjutanud, selle ratifitseerinud, heaks kiitnud või sellega ühinenud:

- a) igast artiklites 23 ja 24 osutatud allakirjutamisest, ratifitseerimisest, heakskiitmisest ja ühinemisest;
- b) kuupäevast, mil käesolev protokoll jõustub vastavalt artiklile 25;
- c) artikli 24 lõikes 3 ja artikli 26 lõikes 1 osutatud deklaratsioonidest;
- d) igast artiklis 29 osutatud denonsseerimisest.

Selle kinnituseks on täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

Koostatud 23. novembril 2007 Haagis inglise ja prantsuse keeles ühes eksemplaris; mõlemad tekstid on võrdselt autentset ja antakse hoiule Madalmaade Kuningriigi valitsuse arhiivi ning nende tõestatud koopia edastatakse diplomaatiliste kanalite kaudu kõikidele riikidele, kes olid Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi liikmesriigid selle kahekümne esimese istungjärgu kuupäeva seisuga, ning kõikidele muudele kõnealusel istungjärgul osalenud riikidele.